

התמודדות אוסטרליה עם השפעה והתערבות זרות

דודי סימן טוב ויניב ברבוס¹

המאמר "התמודדות אוסטרליה עם השפעה והתערבות זרה" עוסק באופן שבו אוסטרליה מתמודדת עם איומים מצד מדינות כמו סין, המשתמשות בלוחמה א-סימטרית, כולל מניפולציות מידע, כדי להשיג השפעה פוליטית וכלכלית. אוסטרליה מזהה את סין כגורם משמעותי המאיים על ריבונותה הלאומית, תוך שימוש בכלים כמו קמפיינים של דיסאינפורמציה ולוחמה תקשורתית. במסגרת ההתמודדות, הממשל האוסטרלי פועל בשיתוף פעולה עם אוניברסיטאות ומוסדות אקדמיים, מקדם חקיקה נגד השפעות זרות, ומשתמש באמצעי אבטחת סייבר כדי להגן על מערכות המידע של המדינה. אוסטרליה שואפת להגן על ערכי הדמוקרטיה שלה תוך התמודדות עם איומים גלויים וחשאיים הנובעים מהתערבות של מדינות זרות.

מבוא

בשנים האחרונות אוסטרליה רואה בסין איום גובר במידה ניכרת על ביטחונה הלאומי, כאשר היא חותרת - בראייתה - לבנות ולמנף קשרים קהילתיים ועסקיים למען עיצוב באופן סמוי את קבלת ההחלטות המשרתות אותה, לצד פרדוקס הברית האסטרטגית עם ארה"ב, למול העובדה כי סין היא שותפת הסחר הגדולה ביותר של אוסטרליה.² דנקן לואיס, מנכ"ל ASIO (ארגון ביטחון הפנים האוסטרלי) עד שנת 2019, ציין, כי "מתוך שלושת האיומים הגדולים המאיימים על ביטחון אוסטרליה - ריגול והתערבות זרה, טרור ואבטחת מידע - התערבות של גורמי מדינה עוינים היא האיום החמור ביותר".³

לצד זאת אוסטרליה מקיימת קשרי סחר רבים עם סין שהיא שותף סחר משמעותי של אוסטרליה ביבוא וביצוא. אוסטרליה נמצאת במקום ה-13 כשותפת הסחר של סין, אשר רשמה עלייה של כמעט 19 אחוז בשנים 2021–2022.⁴ קרוב לשליש מהיצוא הכולל של אוסטרליה מגיע מסין.⁵ בהקשר זה ציינה שרת ההגנה האוסטרלית כי "לחצים כלכליים הם אמצעי לניצול השטח האפור שבין שלום ומלחמה שבה השפעה הופכת להפרעה, שיתוף פעולה כלכלי הופך לכפייה והשקעה הופכת ללכידה".⁶

הבחירה באוסטרליה נעשתה לאור היותה מדינה דמוקרטית בעלת מאפיינים ליברליים ועקרונות מערביים שפועלת בצורה הוליסטית נגד פרדיגמת ההשפעה והתערבות הזרה. המאמר בוחן את האופן שבו אוסטרליה תופסת את איום ההשפעה והתערבות הזרה, החל מהפך התיאורטי וכלה בפך הפרקטי. הוא בוחן פנים של המענה לכך - במישור הבטחוני, הפוליטי, האקדמי, הכלכלי והמשפטי ומציג התארגנויות ייעודיות במסגרת זו.

מושגים והגדרות

במחקר שפורסם באקדמיית הביטחון הלאומי של אוסטרליה (איור 1) נטען שקיים אזור אפור שכולל את מגוון הווקטורים המציגים איום על הביטחון הלאומי, וכי בסיס ההתערבויות הזרות הוא ניצול האזור האפור שבין מלחמה ושלום ובין הממד הצבאי לאזרחי, בעזרת פעולות השפעה והתערבות זרה.⁷ מדינות משיגות יעדים באזור האפור בתוך שימוש במספר רב של טקטיקות הדדיות ומסונכרונות מתחת לסף המלחמה. קמפיינים באזור זה חותרים לנצל את חולשות היריבים ולדכא את אפשרויות התגובה בתוך השגת מטרות אסטרטגיות לאומיות, כאשר התערבות זרה היא כלי מרכזי לחתור תחת המדינה.⁸

1 דודי סימן טוב הוא חוקר בכיר במכון למחקרי ביטחון לאומי וסגן ראש המכון. לחקר המתודולוגיה של המודיעין, יניב ברבוס שימש כמתמחה במכון למחקרי ביטחון לאומי והוא בוגר תואר ראשון מאוניברסיטת רייכמן וסטודנט לתואר שני באוניברסיטה העברית לכלכלת מוסדות ממשל ויחב"ל.

2 FORMER MINISTER FOR HOME AFFAIRS, STEPPING PP AUSTRALIA'S RESPONSE AGAINST FOREIGN INTERFERENCE. MEDIA RELEASE PRIME MINISTER, MINISTER FOR HOME AFFAIRS, MINISTER FOR DEFENSE, DECEMBER 02, 2019, FROM: [HTTPS://BIT.LY/48pqJNY](https://bit.ly/48pqJNY)

3 DUNCAN LEWIS, AN ADDRESS BY ASIO DIRECTOR-GENERAL DUNCAN LEWIS. LOWY INSTITUTE AUDIO. SOUNDCLOUD 2020, FROM: [HTTPS://BIT.LY/3uwrWjv](https://bit.ly/3uwrWjv)

4 DANIEL WORKMAN, CHINA'S TOP TRADING PARTNERS. WORLD'S TOP EXPORTS, NOVEMBER 2023 FROM: [HTTPS://BIT.LY/3PyIPEJ](https://bit.ly/3PyIPEJ)

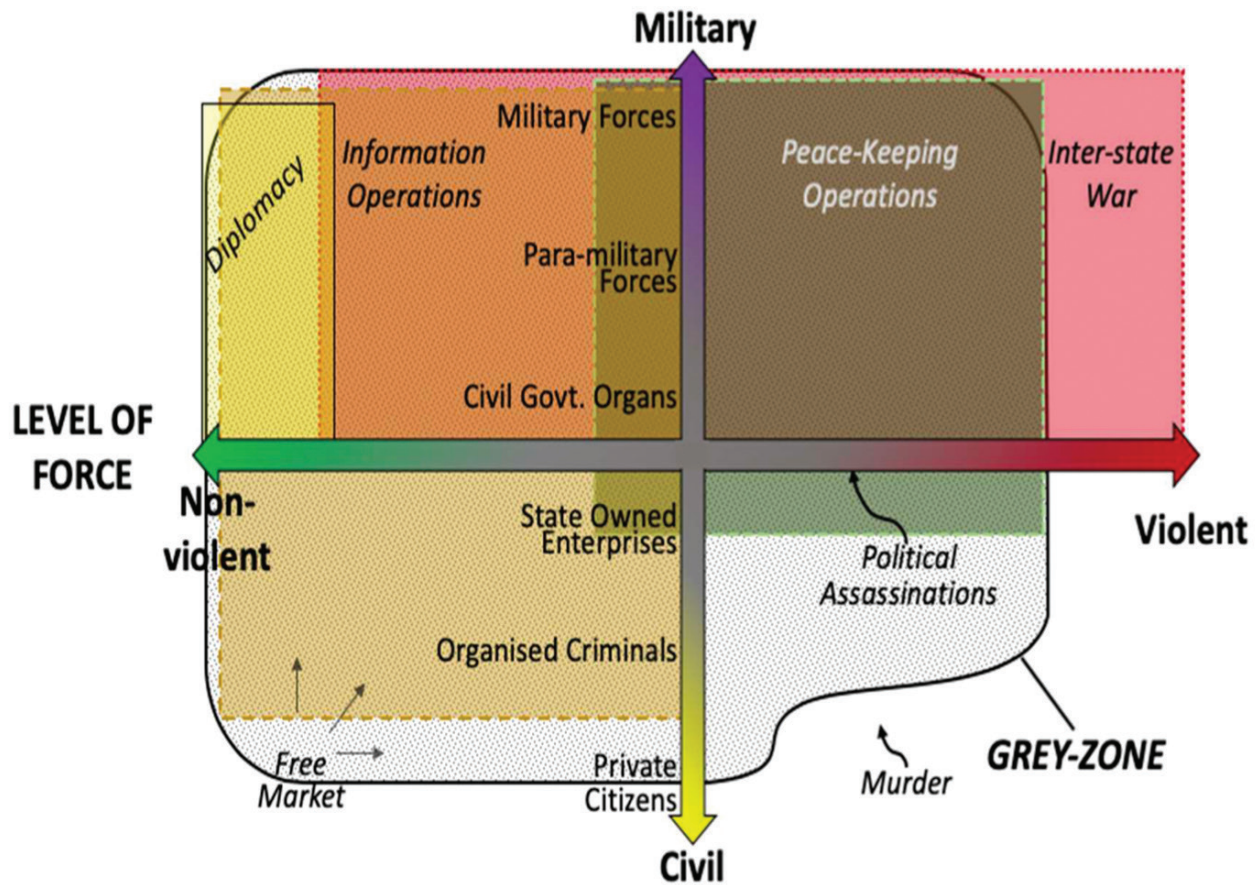
5 HOLMES, A. (N.D). CHINA COUNTRY BRIEF BILATERAL RELATIONS. AUSTRALIAN GOVERNMENT DEPARTMENT OF FOREIGN AFFAIRS AND TRADE. FROM: [HTTPS://BIT.LY/4585Fsp](https://bit.ly/4585Fsp)

6 LINDA REYNOLDS, USASIA PACIFIC CENTRE. AUSTRALIAN GOVERNMENT DEPARTMENT OF DEFENSE MINISTERS, JULY 06, 2020 FROM: [HTTPS://BIT.LY/346m5Ip](https://bit.ly/346m5Ip)

7 KATHERINE MANSTED, THE DOMESTIC SECURITY GREY ZONE: NAVIGATING THE SPACE BETWEEN FOREIGN INFLUENCE AND FOREIGN INTERFERENCE. NATIONAL SECURITY COLLEGE OCCASIONAL PAPER, AUSTRALIAN NATIONAL UNIVERSITY, FEBRUARY 2021

8 THOMAS DOBBS. ET AL, GREY-ZONE ACTIVITIES AND THE ADF. THE FORGE. A PERRY GROUP REPORT. AUSTRALIAN DEFENSE COLLEGE

איור 1: ה"אזור האפור" במרחב ביטחון לאומי⁹

אקדמיית הביטחון הלאומי באוסטרליה מסבירה כי המדינה חשופה בעיקר לאיום היברידי. מודל האיום ההיברידי מדגים כיצד יריבים עלולים להיות מדינות לאום, שחקנים לא מדינתיים או שילוב של שניהם.⁹ ההתמקדות היא בשימוש בכלים היברידיים כאשר שחקנים שאינם מדינתיים, כגון פצחנים (האקרים) ומיליציות פרטיות, עלולים לתמוך במטרות של מדינות. הכלים ושיטות הפעולה במסגרת איום היברידי משתנים בהתאם ויכולים להיות טכנולוגיות סייבר, דיסאינפורמציה במדיה החברתית ואף פעולות דיפלומטיות למען הגנה על האינטרסים הלאומיים. כלים אחרים כוללים השקעה כלכלית, שיתוף פעולה של אליטות ומפלגות פוליטיות, שחיתות, גנבה וכפייה.¹⁰

המכון למחקרי ביטחון לאומי באוסטרליה (ASPI) מפצל את האיום ההיברידי ל-17 הקטגוריות האלה: חטיפה ומעצרים שהם חלק מדיפלומטיית הכפייה, חיסולים ממוקדים, שיתופי פעולה שונים במטרה לחתור לדיכוי התנגדות, דיפלומטיית כפייה העושה שימוש באיומים כדי לכפות שינוי התנהגות, סחיטות, מתקפות סייבר, פעולות בפלטפורמות דיגיטליות, דיסאינפורמציה, כפייה כלכלית, ריגול קלסי, התערבות זרה, התעללות בזכויות אדם, מבצעי מידע, גנבת קניין רוחני, משפט בין-לאומי, מיליטריזציה של מחלוקת האיים, שכירי חרב וקבלנים פרטיים.¹¹

על פי תפיסת משרד לענייני הפנים של אוסטרליה (Department of Home Affairs), יש להבחין בין השפעה זרה לבין התערבות זרה:

9 FRANK G. HOFFMAN, EXAMINING COMPLEX FORMS OF CONFLICT: GREY ZONE AND HYBRID CHALLENGES. *PRISM* 7, NO.4. PP. 30-47, 2018

10 MURAT CALISKAN, HYBRID WARFARE THROUGH THE LENS OF STRATEGIC THEORY. *DEFENSE & SECURITY ANALYSIS* 35, NO.1. PP. 40-58, 2019

11 LESLEY SEEBECK, EMILY WILLIAMS AND JACOB WALLIS, COUNTERING THE HYDRA: A PROPOSAL FOR AN INDO-PACIFIC HYBRID THREAT CENTER. *ASPI*. NO. 60, JULY 22, 2022

- **השפעה זרה** היא "פעולות חוקיות שמתמקדות בממד הפוליטי כלפי השיח המופץ לציבור בעזרת ראיונות, מאמרים וכל אמצעי תקשורת".¹² השפעת ממשלות זרות באופן גלוי מוגדרת כאשר במסגרתה מתבצעות פעולות שתורמות באופן חיובי לדיון הציבורי והן חלק מבורך ממעורבות בין-לאומית.
- לעומת זאת, **"התערבות זרה"** (Foreign Interference), מתבצעת על ידי שחקן זר שכופה פעולות, משחית ומתעתע מדיניות באופן חשאי בניגוד לריבונות הערכית והאינטרסים הלאומיים של המדינה. פעולות אלו חורגות מרמת ההשפעה הלגיטימית בממד הדיפלומטי וכוללות פעילויות בממד החשאי.¹³ התערבות זרה מניבה הישגים אסטרטגיים, למשל בדמות ערעור פרקטיקות דמוקרטיות, טיפוח וחתרנות של אליטות פוליטיות, בנייה ושליטה בתשתיות מפתח ועידוד חתרנות.¹⁴ נובע מכך שהתערבות זרה היא כלי מרכזי בניסיונות כפייה על מקבלי החלטות פוליטיות, והיא גולשת לניסיונות הפעלת מנופי לחץ על עמדות כוח במישור הפוליטי-מדיני, בכלכלת המדינה ובמשרדי ממשלה.

ההשפעה והתערבות זרה על אוסטרליה: האיום הסיני

המפלגה הקומוניסטית בסין דוגלת בעקרונות מסורתיים הכוללים חמישה עקרונות לדו-קיום ושלוש הנוגעים באי-התערבות בענייני הפנים של מדינות זרות. עם זאת, אינטרס הליבה של סין הוא שימור שלטונה וחיזוק מעמדה ולשם כך היא פועלת לחיזוק הלגיטימיות השלטונית בזירות השונות. התערבות סין בזירה הבין-לאומית מתבצעת באמצעות לוחמה א-סימטרית שכוללת לוחמת מידע למען שימור מעמדה בקרב החברה האזרחית אשר מושתתת על דוקטרינת 'שלוש הלוחמות'. ראשית, לוחמה תקשורתית שהיא שימוש בכל סוגי התקשורת כדי לשנות את דעת הקהל ולקבל תמיכה מקהלים מקומיים ובין-לאומיים למטרות אסטרטגיות ולפעולה צבאית. שנית, לוחמה פסיכולוגית למטרות תעמולה, הונאה, אימים וכפייה כדי להתערב ביכולתו של האויב להבין מצבים ולקבל החלטות. פעולות מידע, מניפולציות וקמפיינים של דיסאינפורמציה נופלים תחת כותרת זו. ושלישית, לוחמה משפטית אשר משתמשת בחוקים בין-לאומיים ומקומיים כדי להרתיע ביקורת ולזכות בתמיכה בתוך ניהול ההשלכות של הפעולה הצבאית.¹⁵

יתר מזאת, כאשר אוסטרליה הביעה תמיכה במדיניות האמריקאית נגד סין בכל הנוגע להתפרצות נגיף הקורונה, ננקטו צעדי ענישה כלכליים מצד בייג'ינג כתגובת נגד.¹⁶ לצד זאת רכשה סין באוסטרליה ערוצי מדיה שונים המתבצעת באמצעות התרחבות גלובלית של ערוצי המדיה בבעלות הממשלה על-ידי השפעות כלכליות; התערבות בעזרת חתירה לנתח שוק סולרי, פיתוחים טכנולוגיים והרחבת קהל היעד של משתמשי פלטפורמות המדיה החברתיות בבעלות המפלגה הקומוניסטית, לדוגמה הקמת רשת 5G של חברת Huawei.¹⁷ לאור החשש מפני התערבות זרה, אסרה אוסטרליה על הטמעת פלטפורמת ה-5G. כתגובת נגד החליט הממשל הסיני על פגיעה בשיתופי פעולה מסחריים.¹⁸

המפלגה הסינית ייסדה תוכנית שמטרה להוביל בחדשנות טכנולוגית והיא חלק מתפיסה סינית שלפיה קיימת "חזית מאוחדת" של כלל האזרחים נגד אויב משותף.¹⁹ בשנת 2017 הועבר חוק מודיעין לאומי שמחייב חברות סיניות מקומיות ובין-לאומיות לתמוך, לסייע ולשתף פעולה עם מאמצי המודיעין הלאומי המפלגה.²⁰ במימוש אסטרטגיה זו נוטלים חלק אזרחים סינים החברים במפלגה הקומוניסטית המתגוררים במדינות שונות, כמו אוסטרליה. אזרחים אלו נוטלים חלק בחיים הקהילתיים של המדינה, באקדמיה, במגזר העסקי ואף בפוליטיקה. האזרחים הסינים המתגוררים באוסטרליה נדרשים לגייס תרומות כלכליות למכוני מחקר אקדמיים

12. DANIEL WARD, LOSING OUR AGNOSTICISM. HOW TO MAKE AUSTRALIA'S FOREIGN INFLUENCE LAWS WORK. AUSTRALIAN STRATEGIC POLICY INSTITUTE, JULY 2021

13. AUSTRALIAN GOVERNMENT DEPARTMENT OF HOME AFFAIRS. NATIONAL SECURITY. FROM: [HTTPS://BIT.LY/37CFYGC](https://bit.ly/37CfyGc)

14. THOMAS DOBBS. ET AL, GREY-ZONE ACTIVITIES AND THE ADF. THE FORGE. A PERRY GROUP REPORT. AUSTRALIAN DEFENSE COLLEGE

15. דורון אלה וטל הניג-הדר, לוחמת התודעה הסינית: יישום דוקטרינת "שלוש הלוחמות" בזירה הבין-לאומית. מתוך יוסי קופרסר ודודי סימן טוב. המערכה על התודעה היבטים אסטרטגיים ומודיעיניים. המכון למחקרי ביטחון לאומי (INSS), מאי 2019.

16. אייל פרופר, יחסי חוץ: המעבר ממדיניות של פרופיל נמוך למעצמת-על. מתוך פרופר. הספר האדום: המדריך לסין העכשווית. עמ' 207–217, 2022.

17. FUMI MATSUMOTO, AUSTRALIA BECOMES EXHIBIT A FOR COUNTERING CHINA'S INFLUENCE. NIKKEI ASIA. ASIA INSIGHT, 2018. FROM: [HTTPS://S.NIKKEI.COM/3NSX4GB](https://s.nikkei.com/3Nsx4Gb)

18. יואב קרני, החטאים של אוסטרליה, העונשים. של סין וקריקטורת הזוועה. גלובס, 09 בדצמבר, 2020. מתוך: [HTTPS://BIT.LY/3ZGOH2Z](https://bit.ly/3ZGOH2Z)

19. MARCEL ANGLIVIEL DE LA BEAUMELLE, THE UNITED FRONT WORK DEPARTMENT: "MAGIC WEAPON" AT HOME AND ABROAD. THE JAMESTOWN FOUNDATION, JULY 06, 2017. FROM: [HTTPS://BIT.LY/3T4TI5W](https://bit.ly/3T4tI5W)

20. CHINA PASSES TOUGH NEW INTELLIGENCE LAW. REUTERS, JUNE 27, 2017. FROM: [HTTPS://REUT.RS/3VFpNKK](https://reut.rs/3VFpNKK)

או לכלי תקשורת אשר נועדו לתמרן באופן חשאי את המערכת הפוליטית למען רכישת השפעה.²¹

נדבך נוסף באסטרטגיה הסינית שאוסטרליה רואה כהתערבות כולל ניסיון למשוך מומחים בתחומים שונים ממדינות זרות לעבוד עבור המפלגה הקומוניסטית, גם בלי מודעות לכך שהדבר מסייע לאינטרס הסיני. מטרת התוכנית היא להקל על העברת טכנולוגיה וידע אשר מתבצעת בעת מימון מחקר ממלכתי במוסדות שונים בעולם, גיוס רשת המומחים והערכת המועמדים העתידיים אשר נועדה להכין מאגרי מידע גלובליים על אודות מומחים פוטנציאליים במגוון התחומים למען גיוס עתידי לתוכנית המכונה "תוכנית הכישרונות". תוכנית זו נועדה להגביר את מגוון ההתערבות במגזרים כלכליים, אקדמיים וטכנולוגיים.²² לפי נתוני משרד ראש הממשלה האוסטרלי, באוסטרליה יותר מ-40 אחוזים מהסטודנטים הבין-לאומיים הם מסין.²³ נתון זה מצביע על מעורבות מוגברת בתחומי המחקר באקדמיות שמהווה חשיפה גם כן לטכנולוגיות שונות המתפתחות.

תפיסת המענה המדינית להתערבות זרה

תפיסת המענה של אוסטרליה מחולקת לאמצעים ולשיטות שונים בשלושה ממדי השפעה: ממד פוליטי, ממד כלכלי וממד חברתי. ממדי ההשפעה בנויים כמעגלים (איור 2):

- המעגל הראשון כולל **השפעה ישירה** של אמצעים המחייבים פעולות נגד מסוימות במטרה להפחית את הסיכון מהתערבות זרה מזיקה. מרבית הפעמים מדובר בגבול חוקתי אשר יכול למנוע את פעולת האיום לדוגמה, חוק האוסר על אזרחי חוץ או בעלי אזרחות כפולה לכהן בתפקידים פוליטיים בכירים;
- המעגל השני מכונה **ניטור אקטיבי פעיל**. מעגל זה מדגים את המנגנונים שבהם ישנה חשיבות מוגברת לבדיקת סיכוני ההתערבות במגזרים שונים, לדוגמה סינון השקעות זרות;
- המעגל השלישי עוסק **באמצעים עקיפים** ומציג את הגורמים המוסדיים והתרבותיים שמתעצבים. מעגל זה אף מונה את מספר שיטות הפעולה הרב ביותר וכולל תקשורת עצמאית המחזירה את כל צורות הכוח וההשפעה. אפשר להסיק כי הממשל האוסטרלי רואה את איום ההתערבות בממד הפוליטי באמצעות חדירה לשיח החברתי אשר מתקיים בפלטפורמות המדיה השונות ועלול ליצור הטעיה באותנטיות.
- החלק החיצוני של המעגל עוסק **בתחום החברתי** הכולל חשש מפני התערבות על גבי אותנטיות מחקרית במוסדות האקדמיה (Legislation). יתרה מזאת, ישנה חלוקה של סוגי האיומים לפי שלוש רמות - נמוך בינוני וגבוה, כאשר מרכיב ההגנה מפני איום ריגול והתערבות זרה הוגדר כאיום בינוני עד גבוה בשנים 2020–2021.

הגופים העוסקים במענה להתערבות זרה

התחום הפוליטי

ביוני 2017 פורסם אודות ההשפעה הפוליטית של סין באוסטרליה, בהתבסס על חקירות פנימיות של ASIO ושל משרד ראש הממשלה והקבינט של אוסטרליה מהשנים 2015–2016. לפי דיווחים אלה, גורמי הביטחון הגיעו למסקנה כי אוסטרליה הינה יעד למסע התערבות זרה של סין "בקנה מידה גדול יותר מזה שמתבצע על-ידי כל מדינה אחרת" וכי המפלגה הקומוניסטית הסינית פועלת לחדור למעגלי הפוליטיקה והחוץ של אוסטרליה, וכן לרכוש השפעה על האוכלוסייה הסינית באוסטרליה.²⁵ פרסומים אלו הובילו לחשיפת הקשרים של התורם חואנג שיאנג-מו, לבעלי הון סיניים ולאור זאת בוטלה התרומה למפלגת הלייבור.²⁶ מקרים

21 ALEX JOSKE, THE PARTY SPEAKS FOR YOU: FOREIGN INTERFERENCE AND THE CHINESE COMMUNIST PARTY'S UNITED FRONT SYSTEM. *AUSTRALIAN STRATEGIC POLICY INSTITUTE*. INTERNATIONAL CYBER POLICY CENTRE, 2020; JEFFREY STOFF, CHINA'S TALENT PROGRAMS. IN W, HANNAS & D.K, TATLOW (ED). CHINA'S QUEST FOR FOREIGN TECHNOLOGY BEYOND ESPIONAGE. *ASIAN SECURITY STUDIES*. ROUTLEDGE, 2021 PP. 38-54; ALEXANDER BOWE, CHINA'S OVERSEAS UNITED FRONT WORK BACKGROUND AND IMPLICATIONS FOR THE UNITED STATES. *U.S.- CHINA ECONOMIC AND SECURITY REVIEW COMMISSION*. STAFF RESEARCH REPORT, 2018; MATTHEW KNOTT AND HEATH ASTON, DON'T BECOME 'PROPAGANDA VEHICLES' FOR CHINA: UNIVERSITIES WARNED OVER DONATIONS. *THE SYDNEY MORNING HERALD*, SEPTEMBER 08, 2016, FROM: [HTTPS://BIT.LY/35SA4SK](https://bit.ly/35SA4SK)

22 JEFFREY STOFF, CHINA'S TALENT PROGRAMS. IN W, HANNAS & D.K, TATLOW (ED). CHINA'S QUEST FOR FOREIGN TECHNOLOGY BEYOND ESPIONAGE. *ASIAN SECURITY STUDIES*. ROUTLEDGE, 2021 PP. 38-54

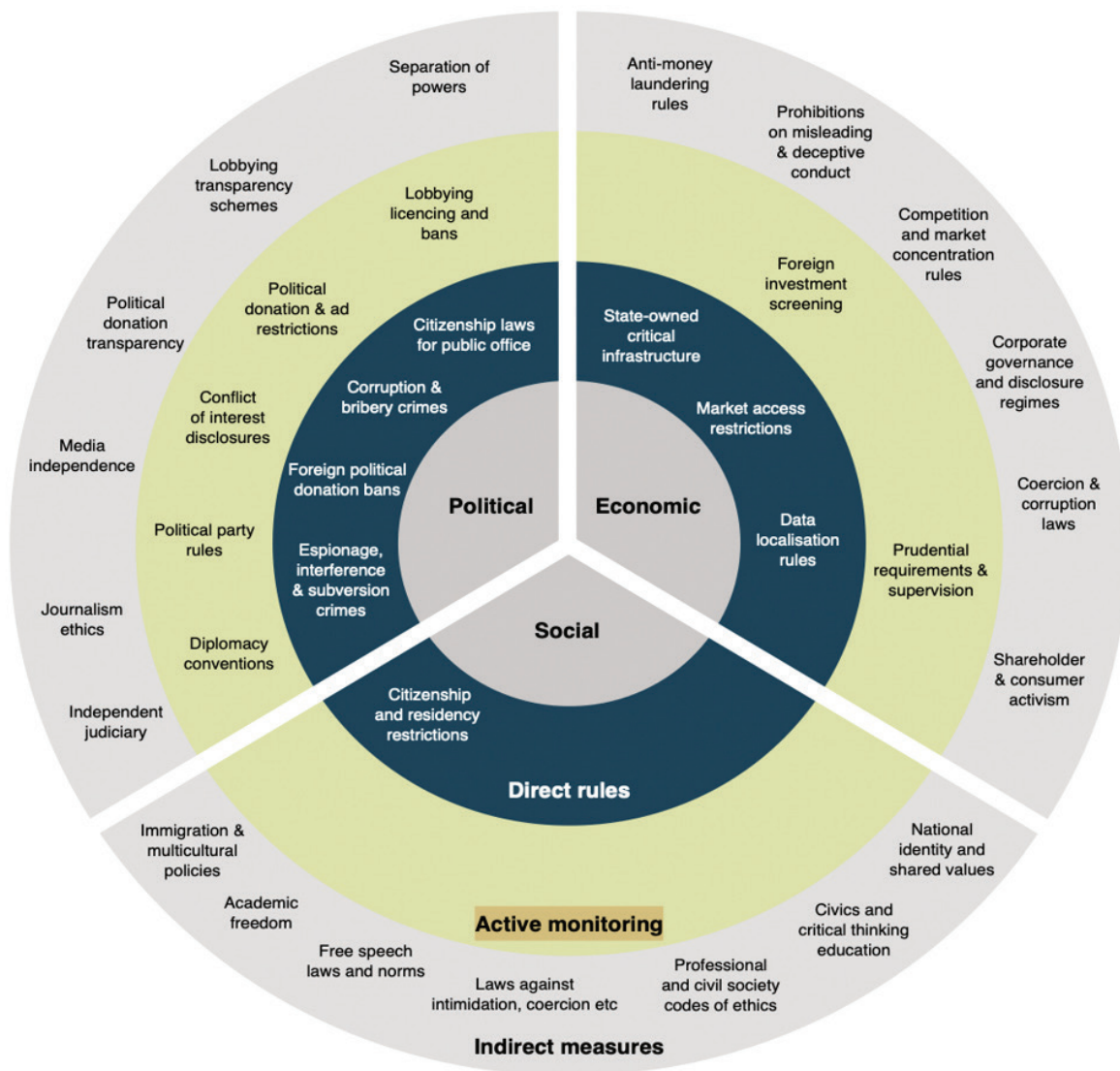
23 NAWAZ, N. (2023). INTERNATIONAL STUDENT DATA REPORT 2023. *THE MIGRATION*, FROM: [HTTPS://BIT.LY/46LQTCF](https://bit.ly/46LQTCF)

24 KATHERINE MANSTED, 'THE DOMESTIC SECURITY GREYZONE: NAVIGATING THE SPACE BETWEEN FOREIGN INFLUENCE AND FOREIGN INTERFERENCE', NATIONAL SECURITY COLLEGE OCCASIONAL PAPER, AUSTRALIAN NATIONAL UNIVERSITY, 2021

25 WE ASKED IF AND HOW YOU THOUGHT AUSTRALIA'S DEMOCRACY WAS BROKEN. THIS IS THAT YOU SAID. *THE SYDNEY MORNING HERALD*. (APRIL 03, 2018). FROM: [HTTPS://BIT.LY/3vH1MIL](https://bit.ly/3vH1MIL)

26 ANNE-MARIE BRADY, MAGIC WEAPONS: CHINA'S POLITICAL INFLUENCE ACTIVITIES UNDER XI JINPING. *WILSON CENTER*, SEPTEMBER 18, 2017

איור 2: שיטות נפוצות להתמודדות עם השפעה/התערבות זרה באוסטרליה²⁵

רבים דומים הובילו לתפיסה במדינה כי הגנה על שלמות תהליך הבחירות היא קריטית לטובת שמירה על אמון הציבור בתהליכים הדמוקרטיים של המדינה ולכן הוקם על-ידי הממשלה כוח משימה ייעודי למניעת התערבות זרה בתקופת הבחירות.²⁷ נוסף על כך מחלקת המדינה מקבלת מידע על אודות חשש מפני התערבות זרה ממקורות שונים - אנשי ציבור, סוכנויות ממשלתיות וסיקור תקשורתי.

עם זאת, נשמעת ביקורת אודות ההתנהלות הממשלתית שאינה עושה די למען ההתמודדות עם האיום מצד חבר המפלגה הליברלית וסגן יו"ר הוועדה המשותפת הפרלמנטרית למודיעין וביטחון, אנדרו וואלאס, שטוען כי איום ההתערבות הזרה בא לידי ביטוי במגוון הווקטורים השונים, קרי כלכלה שמערערים על הביטחון הלאומי של אוסטרליה. בעוד וגופי הביטחון והמודיעין השונים עושים כל שביכולתם, חלק מהציבור, בדגש על אלו שאינם נמנים על הדור הצעיר, אינם מודע כלל לאיום ההתערבות הזרה והשלכותיו. יתר על כך, הוא גורס כי הממשלה עוסקת בתחום הביטחוני בלבד וכי קיים פער באסטרטגיה כוללת שמהווה פתרון לווקטורים שונים כמו תעשייה, אקדמיה וחברה אזרחית, אשר יוצרות פגיעה בריבונות ואמון של החברה במדינה.²⁸

ELECTORAL INTEGRITY ASSURANCE TASKFORCE, AUSTRALIAN GOVERNMENT, JULY 2022. FROM: <https://bit.ly/3dMGLCF> 27

ANDREW WALLACE, NOT JUST DEFENCE: WE NEED A NATIONAL SECURITY STRATEGY. AUSTRALIAN STRATEGIC POLICY INSTITUTE, MAY 01, 2024. FROM: <https://bit.ly/3zBEQJR> 28

גופים ביטחוניים

ASIO (Organisation Intelligence Security Australian) הוא הגוף הביטחוני אשר מוביל את תהליך ההתמודדות המדינתית למול איומים חיצוניים בכלל, והסיני בפרט. ראש ממשלת אוסטרליה קבע בשנת 2020 כי גוף זה יסייע בגיבוש מדיניות באשר לאופן שבו אפשר ליישם פעולות הגנה שנועדו לשפר את האפקטיביות בקרב גופי הממשלה מפני ריגול והתערבות זדונית באופן היעיל ביותר. המבנה הארגוני של ASIO מדגים כי מחלקת ההגנה רואה את החשיבות הקיימת בהתמודדות עם איום ההתערבות הזרה באמצעות שיתופי הפעולה השונים הבין-מחלקתיים בחטיבות השירותים, כגון; כלכלי, אבטחת מידע ברשת, התפתחות ארגונית, אקדמיה השקעות פיננסיות ותחום יחסי האנוש.²⁹

דוגמה להתמודדות ארגונית הביטחון אפשר לראות במאבק שהוביל ASIO באמצעות קמפיין המכונה "חשוב לפני שאתה מקשר" (link you before Think), שמטרתו היא להגביר את מודעות הציבור לתופעה.³⁰ לשם כך הקמפיין דן בהגברת המודעות הציבורית ונועד לפנות למגזר הפרטי ולהעלות את המודעות מפני האיום הנשקף מפרופילים זדוניים ברשתות המדיה החברתית שעלולות להגביר הפצת חדשות כוזב ולספק הדרכה כיצד למזער את הסיכון להתמקדות באמצעות רשתות מקצועיות ופלטפורמות מקוונות אחרות. ועוד זאת, בחוברת הדרכה של הארגון צוין כי הקמפיין תרם למקבלי ההחלטות והקל עליהם לזהות משתמשים שאינם אותנטיים לצד ניסיונות זדוניים.³¹

בשנת 2019 הכריזה הממשלה על הקמת כוח משימה חדש שנועד לשבש, להרתיע ולהתגבר על ערעור האינטרסים הלאומיים והאותנטיים של המדינה ולשמור על הביטחון הלאומי. לשם כך השקיעה הממשלה 87.8 מיליון דולר אוסטרלי. בצוות המשימה, שמנוהל על ידי קצין בכיר ב-ASIO, שותפים המשרה הפדרלית, מנהלת הסיינט האוסטרלית (ASD), ארגון הביון (AGO) שייעודו העיקרי איסוף מידע מודיעיני בכל הנוגע לאיומים בזירה הבין-לאומית, שירות הביון החשאי (ASIS) אשר אמון על ריכוז הידע מיתר הגופים השונים וניהול ההתמודדות עימם ברמת הביטחון הלאומי ומשרד המודיעין הלאומי. "שיתוף הפעולה בין הגופים השונים, נועד להגביר את יעילות קבלת ההחלטות ולחזק את ניתוח פעולות הדיסאינפורמציה ברמה המרחבית נגד תהליכים דמוקרטיים".³²

במסגרת התחום הביטחוני נכלל גם הריגול המסורתי אשר התעצם לאורך השנים עקב שיפורים טכנולוגיים.³³ הריגול משמש אמצעי להתערבות בתהליכי קבלת החלטות כחלק מהווקטור הפוליטי. דוגמה להתמודדות בהקשר זה אפשר לראות בקמפיין בשנת 2020 שהתמקד בשיבוש הריגול במדינה. במסגרת זו נחשפה פעילות שמטרתה הייתה פגיעה בשירותי החוץ של אוסטרליה, כאשר נחשף שגורמים זרים גייסו בהצלחה אנשי ציבור בעלי סיווג ביטחוני ממשלתי הנגישים למידע רגיש באמצעות הווקטורים השונים שהוצגו עד כה. אחת ממטרות הריגול הייתה השגת מידע מסווג על קשרי הסחר של אוסטרליה וקבלת גישה לטכנולוגיה שאינה זמינה להם, סוכנות הביון של סין פיתחה קשרים ממוקדים עם פוליטיקאים לשעבר. באמצעות פעילויות מניעה בוטלו סיווגים ביטחוניים של עובדי ממשלה רבים, והתקיימו עימותים עם המרגלים שאף גורשו מאוסטרליה.³⁴

התחום המשפטי

מערכת המשפט האוסטרלית, בהובלת התובע הכללי (AGD) המקבילה לשר המשפטים בישראל, עוסקת בהגנה על תהליכים דמוקרטיים וממשלתיים באמצעות העברת תיקון לחקיקות עבר בהתאם לשינויים באופי ההתערבות.³⁵ מערכת המשפט ביצעה בשנים האחרונות תיקון לשני חוקים משמעותיים - חוק ביטחון לאומי בנושא ריגול והתערבות זרה, לצד חוק תוכנית השקיפות של השפעה זרה ביוני 2018. אחריות נוספת של המחלקה היא להבחין בין השפעה זרה לעומת התערבות זרה בכלים משפטיים.

ASIO ANNUAL REPORT 2020-21, AUSTRALIAN SECURITY INTELLIGENCE ORGANIZATION, OCTOBER 2021. FROM: 29
[HTTPS://BIT.LY/4CIFBXT](https://bit.ly/4cifbxt)

.THINK BEFORE YOU LINK GUIDE FOR ORGANIZATIONS, AUSTRALIAN SECURITY INTELLIGENCE ORGANIZATION. AUSTRALIAN GOVERNMENT, 2020 30

ASIO ANNUAL REPORT 2020-21, AUSTRALIAN SECURITY INTELLIGENCE ORGANIZATION, OCTOBER 2021. FROM: 31
[HTTPS://BIT.LY/4CIFBXT](https://bit.ly/4cifbxt)

PRIME MINISTER OF AUSTRALIA, STEPPING UP AUSTRALIA'S RESPONSE AGAINST FOREIGN INTERFERENCE. MEDIA RELEASE PRIME MINISTER, MINISTER FOR HOME 32
 AFFAIRS, MINISTER FOR DEFENSE, DECEMBER 02, 2019. FROM: [HTTPS://BIT.LY/48PQJNY](https://bit.ly/48pqjny)

LESLEY SEEBECK, EMILY WILLIAMS AND JACOB WALLIS, COUNTERING THE HYDRA: A PROPOSAL FOR AN INDO-PACIFIC HYBRID THREAT CENTER. ASPI. No. 60, JULY 33
 ..22, 2022

ASIO ANNUAL REPORT 2020-21, AUSTRALIAN SECURITY INTELLIGENCE ORGANIZATION, OCTOBER 2021. FROM: 34
[HTTPS://BIT.LY/4CIFBXT](https://bit.ly/4cifbxt)

LESLEY SEEBECK, EMILY WILLIAMS AND JACOB WALLIS, COUNTERING THE HYDRA: A PROPOSAL FOR AN INDO-PACIFIC HYBRID THREAT CENTER. ASPI. No. 60, JULY 35
 ..22, 2022

בכך, התערבות זרה מוגדרת כעבירה פלילית חמורה שלפי החוק הפלילי עונשה עד 20 שנות מאסר, להבדיל מהשפעה זרה המוגדרת תחת חוק Foreign Influence Transparency Scheme (FITS) אשר מחייבת אדם להירשם לתוכנית שקיפות ממשלתית כדי לספק לציבור ולמקבלי ההחלטות מידע על אופי והיקף ההשפעה הזרה והתהליכים הפוליטיים שעלולים להוביל לפגיעה במדינה. נוסף על כך קיים שיתוף פעולה הדוק בין מערכת המשפט לבין גופי הביטחון מתוך אינטרס להגביר את יכולות ההגנה.³⁶ שינויים חוקתיים רבים החלו לאחר מספר רב של ביקורות שעלו לאורך השנים. לדוגמה, בכיר במרכז הסייבר של המדינה ציין בשנת 2016 כי מערכת המשפט לא הוכיחה את יעילותה עד כה בהתמודדות הנדרשת למול גיוס לתוכנית הכישרונות של המפלגה הקומוניסטית.³⁷

התחום הכלכלי

התערבות באמצעים כלכליים נעשית בעזרת הפעלת סנקציות כלכליות אשר פוגעות בהתנהלותה של מדינה.³⁸ במשרד האוצר האוסטרלי קיים גוף המכונה "המועצה לביקורת השקעות זרות" שמטרתו להבחין בין השקעות כלכליות זרות מתוך מניעים חיוביים לעומת השקעות כלכליות למען ביסוס אמצעים ומינוף ההשפעה שתפגע בזכויות המדינה. כדי להבחין בין השקעות כלכליות התורמות למדינה להשקעות שמטרתן להתערב באופן בלתי לגיטימי בעזרת אמצעים כלכליים שונים, ישנה חשיבות להעביר את כלל העסקאות הזרות לאישור המועצה.³⁹

התחום האקדמי

שחקנים זרים עלולים לנסות להתערב באקדמיה באמצעות מגוון פעולות, כגון השפעה סמויה על אג'נדות מחקר או תהליכי ביקורת עמיתים, הפעלת לחץ כלכלי להשגת התוצאות הרצויות, הסתרה של ניגודי עניינים או קשרים צבאיים, גיוס חוקרים וצוות לפעילויות התערבות או תוכניות כישרונות, וכן השקעה זרה ישירה או הסדרי מימון משפטיים אחרים שבהם מטרת ההשקעה או הפרטים על המימון מעורפלים במכוון או משמשים כמצג שווא. יתרה מזאת, בניסיון להשפיע על דיון מחקרי במוסדות אקדמיים, מדינות זרות עלולות לתת חסות לאירועים ספציפיים כדי לעצב דיון במקום לעסוק בוויכוח ובדיאלוג חופשיים. הן עלולות לנסות לשבש פעילויות בקמפוס שהן תופסות כמאתגרות את עמדותיהן הפוליטיות, להפיץ דיסאינפורמציה, ולערער את האמון בשיח ובמומחיות האקדמיים. מגזר ההשכלה הגבוהה באוסטרליה פועל בשיתוף הממשלה כדי להפחית סיכוני התערבות זרה ולקדם את הממשלה כשותפת מחקר וחינוך בין-לאומית אטרקטיבית. האוניברסיטאות ממלאות תפקיד מפתח בפיתוח ידע וחדשנות טכנולוגית ונועדו להביא לשגשוג ולצמיחה כלכלית של אוסטרליה. ההשפעה הבין-לאומית העמוקה מייצרת בסיס אוטונומי וחופש אקדמי לאוניברסיטאות אשר מטפחות שיתופים ופיתוחי ידע עם המוחות הטובים והמבריקים ביותר ברחבי העולם.

ממשלת אוסטרליה תומכת בשיתופי פעולה בין-לאומיים בהתמודדות עם האתגר בתחום האקדמי. הממשלה ומגזר ההשכלה הגבוהה הקימו בשנת 2019 את "כוח המשימה האוניברסיטאי להתערבות חוץ" University Foreign Interference Taskforce (UFIT), שנועד למנוע התערבות זרה. הקווים המנחים שנקבעו מוכרים בעולם כחידוש שנועד לסייע וליצור הגנה באמצעות שיתוף פעולה על נכסי מחקר וחינוך אוסטרליים בסביבה המשתנה לאורך השנים. במסגרת זו כונן שיתוף פעולה בין סוכנויות ממשלתיות עם אוניברסיטאות אשר נועד להפחית את ההתערבות הזרה, להעלות את מודעות עובדי האוניברסיטה להתערבות זרה, יצירת קשר עם אוניברסיטאות באמצעות קציני הסברה של ASIO וכוח המשימה להתערבות חוץ שפועלים עם מוסדות למען הגברת ההבנה של איום. במסגרת זו מתקיימות הדרכות לתגובות המתאימות לסיכונים השונים, ישנו שיח קבוע במטרה לעדכן אמצעי טכנולוגיה קריטיים בעלי עניין לאומי לאוסטרליה, חיזוק יכולת אבטחת הסייבר של אוניברסיטאות ומתן הנחיות לגבי אסטרטגיות לטיפול באירועי אבטחת סייבר דרך מרכז אבטחת הסייבר האוסטרלי.⁴⁰

36. FOREIGN INFLUENCE TRANSPARENCY SCHEME, ATTORNEY-GENERAL'S DEPARTMENT. COMPLIANCE STRATEGY, JUNE 2021

37. NICK BISLEY, AUSTRALIA'S STRATEGIC CULTURE AND ASIA'S CHANGING REGIONAL ORDER. THE NATIONAL BUREAU OF ASIAN RESEARCH. SPECIAL REPORT #60, ..DECEMBER 2016

38. LESLEY SEEBECK, EMILY WILLIAMS AND JACOB WALLIS, COUNTERING THE HYDRA: A PROPOSAL FOR AN INDO-PACIFIC HYBRID THREAT CENTER. ASPI. No. 60, JULY ..22, 2022

39. SECURITY OF CRITICAL INFRASTRUCTURE ACT 2018, FEDERAL REGISTER OF LEGISLATION, 2018. FROM: [HTTPS://BIT.LY/3NpgjMX](https://bit.ly/3NpgjMX)

40. GUIDELINES TO COUNTER FOREIGN INTERFERENCE IN THE AUSTRALIAN UNIVERSITY SECTOR, UNIVERSITY FOREIGN INTERFERENCE TASKFORCE, 2021

התחום החברתי-אזרחי

החברה האזרחית של אוסטרליה נוטלת חלק פעיל בהתמודדות עם האיום בכלל ההיבטים עם המוסדות הממשלתיים. ארגוני החברה האזרחית כמו ארגון זכויות האדם ו־Transparency International Australia דוגלים בשקיפות, אחריות ויושרה בתהליכים ובמוסדות דמוקרטיים ומקדמים אמצעים להגנה על המערכת הפוליטית במערכות בחירות מפני התערבות זרה. במסגרת מאמצים אלה הם קוראים לאזרחים לזהות ולדווח על פעילויות חשודות.⁴¹

המאמצים השונים כוללים תמיכה בחקיקה, מעקב אחר תרומות פוליטיות, קידום התנהגות אתית בקרב פוליטיקאים והבטחת עצמאות התקשורת והרשות השופטת.⁴² יתרה מזאת, ישנם ארגונים אזרחיים בעלי מודעות לאיומי התערבות זרה, טקטיקות וסיכונים פוטנציאליים. ארגונים אלה מארגנים מסעות פרסום, סדנאות וסמינרים למודעות ציבורית כדי ליידע אנשים, קהילות ועסקים על החשיבות של שמירה על הביטחון הלאומי ועל תקינות תהליכים דמוקרטיים.⁴³

ארגונים אחרים עוסקים במחקר, צוותי חשיבה וניתוחים מעמיקים על מגמות, טקטיקות ופגיעות של התערבות זרה. התובנות מספקות חשיבות לקובעי מדיניות, מעלים את המודעות בקרב הציבור ודוגלים בשינויי מדיניות כדי להתמודד עם אתגרים אלו ביעילות.⁴⁴

סיכום

מחקר זה התמקד באופן שבו אוסטרליה תופסת את איום ההשפעה וההתערבות הזרה ואת המענה המדינתי לאתגר זה. יתרה מזאת, אולי מכיוון שהאיום הסיני הוא בעל קרבה גאוגרפית בד בבד עם גודלו בזירה הבין-לאומית, הוא מה שמביא את אוסטרליה להגיב בצורה שונה וממוקדת יותר מיתר מדינות המערב בכל הנוגע להתמודדות.

- איום ההשפעה וההתערבות העומד במוקד איום הייחוס האוסטרלי הוא זה של סין, והוא כולל הן פעולות גלויות, המתקבלות בברכה, הן פעולות חשאיות שאוסטרליה מנסה לצמצם.
- החלוקה בין הגדרות האיום - השפעה והתערבות זרה - מאפשרת לאוסטרליה לזהות האם פעולה מסוימת מהווה איום ומחייבת התמודדות מדינית.
- ההתמודדות המדינית של אוסטרליה מובנת לפי כלל וקטורים שאפשר באמצעותם להתערב ולערער את המדינה. **קיימת חלוקה מובנת אשר מציגה אילו גופים פועלים בהתמודדות לאיום הנשקף מכל וקטור, כאשר קיים גוף הממונה מטעם הממשלה לתיאום ולסנכרון כלל פעולות ההגנה בצורה הוליסטית.** נוסף על כך מתקיים שיתוף פעולה בין הגופים השונים לצד לקיחת אחריות של כל גוף בתחומו ורמתו למען מטרה משותפת נגד אויב משותף.⁴⁵

41 KATHERINE MANSTED, ACTIVATING PEOPLE POWER TO COUNTER FOREIGN INTERFERENCE AND COERCION, NATIONAL SECURITY COLLEGE OCCASIONAL PAPER No.13, AUSTRALIAN NATIONAL UNIVERSITY, DECEMBER 2019

42 BEN SCOTT, SHARPER CHOICES: HOW AUSTRALIA CAN MAKE BETTER NATIONAL SECURITY DECISIONS. LOWY INSTITUTE, DECEMBER 2022. FROM: [HTTPS://BIT.LY/42dP5FY](https://bit.ly/42dP5FY)

43 . DIGITAL THREATS TO DEMOCRACY, LOWY INSTITUTE, OCTOBER 2022. FROM: [HTTPS://BIT.LY/3MAIM9H](https://bit.ly/3MAIM9H)

44 INQUIRY INTO THE RISK POSED TO AUSTRALIAN'S DEMOCRACY BY FOREIGN INTERFERENCE THROUGH SOCIAL MEDIA, AUSTRALIAN HUMAN RIGHTS COMMISSION, FEBRUARY 2023

45 BEN SCOTT, SHARPER CHOICES: HOW AUSTRALIA CAN MAKE BETTER NATIONAL SECURITY DECISIONS. LOWY INSTITUTE, DECEMBER 2022, FROM: [HTTPS://BIT.LY/42dP5FY](https://bit.ly/42dP5FY)